

Deu anys de l'orgue de la Casa de Cultura

En aquests anys l'orgue de l'Auditori Josep Viader s'ha consolidat com un dels atractius de la Casa de Cultura de Girona i s'ha convertit en un exemple del que ha de ser un orgue en un auditori públic.

Text > **PAU RIURÓ**, organista i president de l'Associació Catalana de l'Orgue

Tots els orgues són diferents i tenen al darrere una història particular. La de l'orgue que ara hi ha a la Casa de Cultura de Girona és realment insòlita. Avui, quan encara s'associa l'orgue amb l'Església, a Girona tenim un orgue que venint d'un auditori ha arribat a un altre auditori!

Aquest orgue va ser construït per l'orguener Salvador Aragonès (1891-1966). Era un encàrrec del compositor Joan Altisent (1891-1971) per al seu auditori particular de Barcelona. Aragonès i el seu equip van complir promptament l'encàrrec i l'orgue quedà aviat instal·lat. Es va estrenar en un concert privat el dia 18 d'octubre de 1961.

Anys més tard l'orgue havia caigut en desús, i les hereves de Joan Altisent desitjaven donar-lo a alguna institució on pogués fer novament servei. Gràcies a la iniciativa de Josep Maria Escalona l'orgue va arribar a mans del Conservatori gironí. Els treballs d'adaptació i instal·lació van anar a càrrec de la prestigiosa casa Klais, de Bonn. Va ser instal·lat el mes de juny de 2008 i estrenat el 27 de desembre d'aquell any, en un concert amb Josep Maria Escalona i l'Orquestra de Girona. Una placa al centre de la consola recorda el naixement i «renaixement» d'aquest orgue singular. (La història detallada de l'orgue es troba al llibre de Josep Maria Escalona Aragonès. *Els orgueners que van viure a Girona*, editat per la Diputació de Girona el 2012.)

>>> *L'orgue en la seva ubicació actual, al centre de l'Auditori Josep Viader.* (Autoria: INSPAI, CENTRE DE LA IMATGE. DIPUTACIÓ DE GIRONA. MARÇAL MOLAS.)

Gràcies a la iniciativa de Josep Maria Escalona l'orgue va arribar a mans del Conservatori

Múltiples funcions

Per a què serveix un orgue? Per a què serveix un orgue en un auditori públic? Són preguntes que ens podem fer. Permeteu-me que intenti donar-hi la meva resposta.

Per a què serveix un orgue? Per fer música, ni més ni menys. Sempre he defensat que l'orgue és, abans que res, un instrument musical. Per a mi l'orgue no és una màquina, no és un moble, no és un element decoratiu més o menys vistós, ni tampoc és un instrument litúrgic. L'orgue ens pot atreure per tots aquests motius i més, però primer de tot ha de servir per fer música. Un violí que no es toca, que no fa música, per a què serveix? I un orgue, per a què serveix?

Per a què serveix un orgue en un auditori públic? Per a tot. Un orgue en un espai públic no té cap connotació, s'hi pot tocar el que es vulgui, s'hi pot experimentar el que es vulgui. La seva funció més evident és fer concerts: concerts d'orgue, sí, però també amb altres instruments, amb grups o *ensembles* diversos, vocals o instrumentals. També espectacles multidisciplinaris que combinin la música amb altres arts (literatura, dansa, teatre...). Una altra funció importantíssima és la docència, i això inclou tant les hores de classe com les hores d'estudi dels alumnes. Finalment, l'orgue en un auditori serveix per a qualsevol altra utilitat que se li vulgui donar, aprofitant la seva presència per enriquir activitats diverses.

D'aquestes funcions que —crec— ha de fer un orgue en un auditori públic, l'orgue de la Casa de Cultura les compleix pràcticament totes. Els concerts: és evident. A l'Auditori Viader hem vist des d'orgue i orquestra fins a orgue i percussió. La Casa de Cultura té l'encert de programar cada temporada un concert d'orgue o amb orgue. A més, permet que altres entitats organitzin els seus (conservatori, corals, etc.). El servei a la docència és la raó

ci. La ca-

it de

ol,

nb

a. No

>> Placa de porcellana que recorda la construcció i trasllat de l'orgue.

(Autoria: JOSEP MARIA ESCALONA)

de ser d'aquest orgue: va ser donat al Conservatori precisament per això. Des de fa deu anys Josep Maria Escalona imparteix les lliçons d'orgue en aquest instrument, i els alumnes poden tornar-hi durant la setmana per practicar el que han après. I no només ells: jo mateix, mentre era estudiant en altres centres, i encara ara, sempre he tingut les portes obertes a la Casa de Cultura. Recentment s'ha introduït una nova activitat: les visites escolars. És donar l'oportunitat als nens i nenes d'acostar-se a un instrument tan complex i tan gran que mai no han vist de prop, entendre com funciona i poder fer totes les preguntes que vulguin. Finalment, de tant en tant hi ha activitats diverses que tenen lloc a l'Auditori Viader i que demanen la participació de l'orgue, des d'actes acadèmics fins a presentacions. Per exemple, la presentació del Festival Internacional de Circ «Elefant d'Or». Qualsevol ocasió és bona per escoltar l'orgue!

Tot això només és possible gràcies a l'equip humà de la Casa de Cultura. Tenir l'orgue abandonat a l'auditori no serviria per a res. Perquè un orgue «funcioni» calen persones que se'n sentin responsables

i que es comprometin amb el seu ús. La grandesa d'aquest orgue no rau en les seves dimensions, sinó en la bona feina que s'hi fa. Per valorar-la, comparem-la amb el que passa en altres llocs: veiem auditoris sense orgue que programen grans obres simfonicorals i lloguen un «orgue electrònic»... Veiem conservatoris que no tenen bons orgues i han de pidolar per poder tocar en una església... Veiem grans orgues en espais públics, que han acabat malmesos i abandonats per falta de manteniment...

La grandesa d'aquest orgue no rau en les seves dimensions, sinó en la bona feina que s'hi fa

Davant d'aquest panorama, el compromís i la bona feina de la Casa de Cultura amb el seu orgue són realment exemplars. El mestre Altisent pot descansar en pau: avui estimem i cuidem el seu orgue tant com ell ho va fer.